

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:		Vidéken:		Főszerkesztő és lapidató: Baranyay Lajos.		Megjelenik: minden hétköznapi este 8 órakor.	
Helyben:	1 hónap: 60 f.	1 hónap:	1 K: 3	Felélős szerkesztő: Májor Mihály.		Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.	
1 évre: 1 K 80.	1 évre: 3	1 évre: 6	3: 6			Telefon: 208.	
1 évre: 7	1 évre: 7	1 évre: 12	6: 12			Egyes számkok kaphatók: 2 doboznyi/szedőben.	

A hős,

a bátor, a rettenthetetlen, az egész országgal szembeszálló Tisza, akit még a mellének szegezett Browning sem tudott megfélemlíteni, most egyszerre gyáva lett, anyámaszszony katonája, fél, nem mer lemenni Aradra programbeszédét mondani.

Pedig dehogy van így. Bőrének folytonosságát nem félti ő, mert nem is kell emiatt aggódnia. Hiszen annyi detektív, csendőr, katona és rendőr veszi körül éjjel-nappal az ő porhüvelyét, hogy minden négyzetcentiméternyi testrészére egy tucat esik belőle, úgy, hogy valósággal kizárt dolog, hogy esetleg valaki kissé fejbekölnötsa. Emiatt tehát nem kell aggódnia.

És nem is aggódik. Egész nyugodtan jár a földön. Egész nyugodtan muzsikáltat magának esténként a cigánnyal, akinek akkor szól legvigabban a bűvös szerszáma az ő szá-

mára, ha nappal nagy csúfágot tett a nemzettel, ha a szokottnál jobban elbánt, elverette annak képviselőit.

Másutt van tehát a dolog bibije, hogy ez a rettenthetetlen István nem meri betenni a lábát Aradra, a saját fészkebe, amelyet a nemzet lopott pénzének egy hatalmas quantumával ágyazott ki magának.

Ennek az embernek nyugtalan lelkiismerete lázas álomképeket produkál s egyik esti cigánymuzsika után álmodta ki azt, hogy az ország vele van, érte lelkesedik, érte élhal s a mindent összezavaró tanatikus egy valóságnak véli a nehéz álmot. Tele is iratta vele a drága papirosait, valamennyi csatlósának fogadalom terhe alatt naponként százszor kell ezt elmondani, hogy a képtelenségéből valahogyan köz tudat legyen.

Jött azonban egy szörnyű hidegzuhany, egy államtikári csúfos bukás és ez kissé kijózanította a pókhálós agyát, észretért a nagy István s

az álombeli éjjen helyett az erősen dörgő abcug kezdett zúgni fülébe.

Nem szabad tehát Aradra menni, mert monstretüntetés tudatná az országgal, hogy a kedves Tisza még sem kedves, hogy az a nagy és általános lelkesedés csak a párt lapok betüiben van meg. És ez ellen a detektívdiszszázad sem tehet semmit, jobb lesz tehát otthonmaradni.

Pedig ugyancsak elmehetne Aradra. Az ország közvéleményén nem változtatna semmit és talán Aradon is csak akadna egy pár jobb ruhájú uriember, mint minden városban, akik szívesen látnák a nemzet önzetlén megmentőjét.

Kis dolgok — nagy bajok.

Gelencsér András tehetősz gazdaember leakarja aratni a gabonáját, a cséplőgépe kölcsönzésére is pénz kellene, — vesz tehát egy kutyanyelvet, amit úgy hívnak, hogy váltó, aláírja a feleségével egyetemben — aláírhatja még a sógorával, komájával, kih valamennyien módos emberek s bekövetkezik a városba, hogy pénzt vegyen fel a bankban — ott azután tudomására hozzák, hogy bár az aláírók mind derék emberek, pénzt nem adhatnak rá, mert nehezek a pénzügyi viszonyok.

Gelencsér András hazamegy pénz nélkül, ahol már várja a hivatalos írás, hogy ha a tavalyi 150 forint helyett ez évre körülött 200 forint adóját nem fizeti meg 8 nap alatt — megálogolják. Szóval csödtől szakad a baj Gelencsér uram nyakába, aki azután szidja az egész világot, mint a bokrot.

Ilyen Gelencsér András — ezerszáma akad az országban, nem árt tehát, ha a mondani valónkat figyelmükbe ajánljuk.

Naptár.

Június 20. Péntek.
R. Kath.: Szilvér p. vt.
Pro.: Szilvér p. vt.
Géz. Teodót. pk. vt.
Nap kel: 4 ó. 3. nyugszik 8 ó. 0.
Hold kel: 10 ó. 3. nyugszik 4 ó. 54.

A bileki halálmars.

A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája.

1903. június 20-án történt, tehát épen ma 10 éve. Hétfői napon volt. Előtte való napon vasárnap a nagy hőség miatt este 7 órakor volt parancsnok. Felolvasták a dandár parancsot, mely miszerint fél 4 órára tábori felszereléssel a bileki tábor elé tűzte a gyülekezőt a Bileken állomásozó 6-ik hegyi dandár kötelekébe tartozó 32-dik gyalogezred 1-ső zászlóaljának 3 századát, a Stolaci 52-ik gyalogezred 3-ik zászlóaljának 4 századát és a 69-ik gyalogezred 1-ső zászlóaljának 3. századát. Ezek együttvéve képezték a hatodik számú hegyvidandárt. Parancsnok Dragoni Alfonz vezérőrnagy volt. Cél: Megszálni a Bilek és Trebinje közt fekvő Moskói magaslatokat és az ellenséget Trebinje felől feltartóztatni. Indulás 4 órakor.

Trebinjéből ugyanezen időben indult el a 12-dik gyalogezred 3 zászlóalja Grünzweig alezredes parancsnoksága alatt, képezték a 2-ik

számú hegyvidandárt. Dandárparancsnok Telekesi Török István ezredes volt. Cél: Összetűközés a Bileki helyőrséggel, utána Bileken pihenés. Távolság Trebinje és Bilek közt 28—30 kilométer.

Elinduláskor mondtuk egymásnak, hogy ma meleg napunk lesz, takarékosan kell bánni a kulacs tartalmával amit sajnos 8—9 óra közt fájdalmasan kellett tapasztalunk, mert a rekkenő hőség miatt sokan kidültek. 9 órakor megtörtént az összetűközés, melynek befejezte után rögtön bevonulást parancsoltak Bilekre. A 6-dik dandár hátul lévén Bileknek, tehát első volt utána a már nagyon megfogyatkozott 12-ösök. Orvosokat már ezen időben nem láttunk, elváltak foglaila a sok kidült emberrel.

Tizenegy órakor értünk a Cepelica hídjához, ahonnan 200 lépésnyire a mély vízű Trebinjicza vize folyik. Nagyon hideg, kitűnő víz, de innunk nem volt szabad, veszedelmes hidegsége miatt.

Megállást és pihenést parancsoltak. Ki ahova tudott a lórság elöl menekülni, az menekült. Legnagyobb része sziklák árnyékába dült, mert

fa nincs ezen a vidéken csak törpe cserjék és galagonya bokrok. Az utánunk jövő 12-ösök a hídnál beértek bennünket, minden engedély nélkül megrohantak a Cepelica folyót, (amely nyáron békányas pocsolya, télen azonban 4 méter magasra dagad) és ivott, ki ahogyan tudott, hogy szomját csillapíthassa. A tiszték karddal zavarták el a fáradt félhívott embereket, ami azonban csak nagy nehezen sikerült. Menniük kellett. Ezen a helyen mondtotta a 2-dik dandár parancsnoka tábornokunknak mikor az pihenőt ajánlt *meine leite müssen ohne rast hincin marschieren nach Bilek*. A hídtól Bilek 5—6 kilométerre fekvett.

Ezen rövid utvonalon azonban az egész dandár kb. 100 ember kivételével kidült, pedig 1000-en lehettek elinduláskor. A Trebinjei dandár után jöttünk mi Bileknek és pedig elől az 52-ös, utána a 32-ös és végül a 69-esek.

Lépésről lépésre vízért könyörgő embereket találtunk, de segíteni rajtuk nem tudtunk. Nem felejttem el azt a pillanatot, amikor egy öngöngő szegény 12-ös baka feltűzött

szuronnal boldogult kapitányom Polz felé akart szurni és a szegény támadó a nagy hőségtől elájulva hátra esett és fejét egy sziklába ütötte. Kapitányom parancsára rögtön segélyre siettem, kevés kis vízzel megnedvesítettem egy kendőjét és az árnyékba hurcoltam. Még nagyon sok kidült embert vitünk árnyékba egy Töcsér nevű tizedessel együtt. A többiek mentek előre Bilek felé, bódultan, borzasztóan elcsigázva. Bilektől 3 kmnyire a csapatok egy pár percre megálltak, ami a legnagyobb bajt okozta, mert ezen a helyen a levegő nagyon szorult volt és a csapatok háromnegyed része teke maradt.

Itt értük be őket én és a tizedestársam. A Tábor kapujánál tábornokunk parancsára díszmenet lett vezényelve, melyet a zenekar hat tagja fuji, a többi mind kidült, pedig negyvenen lehettek induláskor. Századom 96 emberből 23-an vonultunk be. Ez 12 órakor történt, amikor a hőmérő 51 fok celsiust mutatott.

Alig pihentünk pár perccel, dohosunk-t habár a bevonuláskor jókedvű volt, a görcs összehuzta Se-

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete.

ÁZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4 oldal.

00000663

természetesen csak így a nyomdásokon keresztül, nehogy beteljesedjék a közmondás: „szől igazat, betörök a fejed.”

Tehát: Gelencsér András, hallgass ide. Hogy te az elfogadható váltóóra pénzt nem kaphatsz, hogy 150 forint adódat 200-ra lödötték fel, annak kizárólag te vagy az oka.

Csak emlékezz vissza a legutóbbi képviselőválasztásra! A kezdet téd a szívedre s tegyél tanbizonyosságot, vajjon meggyőződésed szerint adad-e le a szavazatot, amely téged tényezővé tett az országban. No, csak őszintén! Lám, bevallod, hogy — politikai meggyőződésedet — áruba bocsájtottad. Kaptál pénzben 20 koronát s természetben annyit, amennyi három héten át lemegy a torkodon.

Ne szégyeld magad, hogy ez így történt. Hidd el, hogy a szégyenérzet sem téged, sem többi ezerről társadat ki nem győzhatja ebből a ragadó nyavalyából. Ne szégyenkezzél tehát, hanem beszélj tovább.

Kaptál tehát 10 k-t. Őszintén felelj. Lendített valamit az a 20 korona anyagi viszonyaidon? Ugy-e nem! Elusztott a választási izgalomban. Volt szükség arra, hogy hétszámra egyed és igyad azt, amit a korcsmákban eléd raktak, mint a falkának? Neked, aki máskor a korcsmában kést rántasz megbántott önérzetedért. Ugy-e hogy nem!

Tehát elkölyavetyélted azt a valamit, amelyet azért bíztak rád, hogy azzal milliók sorsát igazgassd, azokét a milliókét, a kik között te is helyet foglalasz.

Jó! Azt mondd, hogy ember, ember, ha képviselő akar lenni, fizessen! Legalább én is hasznát látom. Igaz, ez is logika, a ti logikátok.

De — mikor nem éred fel ésszel, hogy ez a logika — nem

gélyére siettünk és néhai kapitányom parancsára saját lakásába vittük fel. A kabinba cognacért szaladva halom, hogy egy ember megnált, amit rögtön jelentettem századosomnak. Nemesszívű ember lévén, rögtön kérészem, hogy nem volna-e önként vállalkozó, aki segítségre menne. Én jelentkeztem és két közember. Vízet két-három kulacszal vett mindegyik magához és feleresésére indultunk a mi századunkbeli elmaradottnak. A keresettek a táboron kívül levő kert árnyas fái alatt pihentek az egy Wertheimer kivételével. Vízet kaptak azoktól, a kik nem voltak a gyakorlaton. A szegény 12-esekkel senki sem törődött. Miután egy emberünk még hiányzott, annak a keresésére indultunk. A kertetől két kilométernyire uton 9 halottat találtunk. Három a kezeim közt halt meg, nem ment le már a víz, amit a szájába öntöttem. Könyörgő szavak, Istenem, édes anyám, hallatszottnak majdnem minden egyes ajkáról.

Jötték azután a tréncoksi szalmával, fiakkerek, omnibusz, szoval minden jármű, ami csak Bileken található volt. A törökök kanna vízzel, de már késő volt, nagyoktós. Tizenegy ember hunyta le örökre szemét az országuton, egy pedig a kórházban. Mind a 15 halott a 12-es gyalogezredből való volt. A kidült embereket behordták a csapatkórházba, ahol 40 ágy volt tele nehéz betegekkel.

Illik hozzád — ugyanakkor nem tudsz magyarázatot adni magadnak, miért nem kapsz a váltóóra pénzt, miért emelik évről-évre az adódat. Ugye nem?

Nos, hát azért, mert te és társaid áruba bocsájtátok a szavazati jogaitokat. Ti azzal a 20 korona becsületárával és azzal a természetbeli torok-járandósággal — vagytok az okai, hogy — ha igazán kell — nem tudtok magatokon segíteni.

Kis dolognak igen sokszor nagy és súlyos következményei szoktak lenni s így ha a rátok, Gelencsér Andrásokra is nehezedő folytonos adóemelés — váltóelutasítás stb. bajok okát kutatjuk, higgyétek el, hogy a szálak odavezetnek a ti politikai élbetelenségtekhez, politikai jogotok áruba bocsájtásához.

A törvény nem azért adta nektek a politikai jogot, hogy az eszköz legyen a pénzszerzésre, hanem azért, hogy az ország millióinak és így magatoknak is előmozdítsátok a boldogulástokat. Azért a 20 korona törvénytelen uton szerzett pénzért — százakra menő kárt okoztok magatoknak és tengernyi kellemselenséget.

Ha a Gelencsér Andrások soka nem adták volna el magukat — hanem mindig saját meggyőződésük alapján, lelkismeretükre halgatva irányították volna szavazataikkal az ország sorsát, ma egészen más volna minden. Kis dologból lesznek a nagy bajok. Aki el tudta magát adni hitvány módon, annak nem áll jogában keseregni, szitkozódni, ha mint említettük, bajok érik. Politikai öntudat mindenek felett!

Fogak Kovács Dezső fogászati műtermében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5 sz. a.) Zirci templommal szemben. Telefon 332. Augustus utca 1-től Nádor-utca Gebhard-ház.

Délután fél 4 órakor kerültem haza századomhoz. Az églepedők az ablakokon lógtak függöny helyett, a szoba padlója pedig bokáig vízzel volt tele és mégis milyen nagyon meleg volt. Mindnyájan fejfájással panaszkodtunk.

A kórházban Polákovics Lajos katonapáter (most bácsalmási plebános) ment ágyról-ágyra, vigasztalta, gyóntatta a nehéz betegeket. Három napig nem aludt, még csak nem is igen ülhetett, hanem „az édes flaim”-at, amint ő mondani szokta, vigasztalta az édes anya helyett. De jó, hogy nem látták az édes anyák.

A könnyebb betegeknek egy egész kaszárnyát kiürítettek és 150 ágyal rendezték be. Oda be szabad volt menni. Mind ki akart ugrálni az ágyból, 2—3 erős katona állt némelyik mellett.

A kórház halottaskamrája pedig tele volt 15 magyar fiúval. Egy ör állt a kamra előtt. Borzasztó éjszaka volt. Másnap megvolt a temetés. Tizenöt koporsó, fekete, gyászos koporsó. Elsőnek a katonai halottas kocsi egy Hlatky nevű tizedest hozott, akinek a zsebében, mikor levették a zsebében, 14 koronát találtak a magyar iskolahajó javára gyűjtve. Szép szöke fiu volt.

Utána 14 tréncoksi, mindegyiken koporsó. A zenészek keservesen fújták a gyászindulót, talán ily keservesen még sohasem. A

Az új kaszárnya és egyéb ügyek.

Rendkívüli közgyűlés.

A sok halogatásnak, tervezgetésnek, indítványozásnak vagy az lesz a vége, hogy a 17-ik honvédegylovezred keres magának másik várost, vagy pedig elkésetten, kapkodva, félmunkát végeztünk. Az a kérdés: akar-e a város kaszárnyát építeni, vagy nem? Ha igen, akkor ne habozzunk, hanem építsünk. Addig nyújtózkodjunk, ameddig a takarónk ér és építsünk olyan laktanyát, amilyent tudunk. Ha pedig nem akar a város építeni, akkor mondja meg nyíltan, ne kerteljen és ne tartson kétkedésben ház- és telektulajdonosokat, akiket azzal ijesztgetnek, hogy kisajátítják ingatlanukat, mert szükség van rá a kaszárnya miatt. Van több közöltük, aki építeni szeretne, de a város határozatlan szándéka miatt nem tudja mitévő legyen. A júniusi közgyűlés tárgysorozatán még nem szerepel az új laktanya építése, de július 4-én vagy 5-én rendkívüli közgyűlést tartanak, melynek legfőbb tárgya a laktanyaépítés lesz. Ekkor talán már nem küldenek ki újabb megújabb bizottságot tervezeti aprólékok megvizsgálására, hanem érdemleges határozatot hoznak. Erre annál inkább is elérkezett már az idő, mert tudjuk, hogy a miniszteriumban mennyi ideig fekszik egy-egy ügy, mire jóváhagyják, vagy mire valami hibajavítás miatt visszaküldik. Számítani kell ám erre is.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatán eddig még három ügy

temetőben közös sír, egy méter mély sziklás...

A halottak neveit egy segédírtás felolvassa és azon rendben tették le a sírba mind a 15-öt. Meszet öltözték rá és utána még egy méter magas földel elhantolták.

Sírunk valamennyien. A tábornoktól lefelé minden. Török nő nem igen láttunk, hacsak nem lesből, hanem a temetésre azok is eljöttek megsíratni azokat, akiknek temetésén nem lehettek az édes szülők és nem sírhatta ki magát az édes anya.

Egy pár hó mulva a lapokból olvastuk, hogy a második dandár parancsokát és az ezredparancsnokot a halálmars miatt lefokozták és hat havi fogházra ítélték. A hatodik dandár parancsnoka Dragoni tábornok nyugdíjazva lett. Két év mulva a közvélemény lecsillapodása után altábornagygyá léptették elő. Hibája volt hogy nem parancsolta a pihenést Török ezredesnek, hanem kérte-meg talán a díszmenet is.

Ma hatalmas emlékoszlop hirdeti a bileki temetőben, hogy itt fekszik 15 jó magyar fiu, meghaltak a hazáért szolgálatuk teljesítése közben...

Szegény hercegovinai katonák, de szokszor elolvassák még, mert Bileken csak a temetőbe lehet menni sétálni.

Lapos István

szerepel: A honvéd kaszárnya udvarán felállítandó vízvezeték kút, a vízvezetéknek a közepületekbe leendő bevezetése és a városi kölcsönügylek tárgyalása.

A húsdrágasághoz.

Audiatur et altera pars.

Dacára annak az elvitathatlan ténynek, hogy a sertés árának csökkenésével egyenes arányban a hus árának is csökkenni kell — az „audiatur et altera pars” elvénél fogva leadjuk az alább következő sorokat, melyeket egy intelligens helybeli hentesiparos a f. hó 17 és 18-án megjelent cikkünkre válaszul küldött be hozzánk:

Az élősértés ára a nagy készletek folytán mintegy 20 nappal ezelőtt kezdett visszamenni, de általános volt a vélemény, hogy ez a sertésüzletnél csak muló tünet, s a gazdasági munkák folytán beálló nagyobb hentesáru fogyasztás az élőállat árát javítani fogja.

Nem így történt, az üzlet más-ként alakult.

A nagy sertésvásárokon a vevők tartózkodtak a vételtől, a szállító kereskedők a mult keddi bécsiújsáron — csupán a magyarországi fainajlásról szölk — mintegy 200.000 koronát vesztek, az előző hetivásár áraihoz képest. Ezekután a kereskedők csaknem beszüntették vásárlásaikat, amennyit maguk a hízalók szállítottak el, nem is számbavehető a mai nagy sertéslétszámhoz képest, így nálunk is és a vidékünkön meg ma is igen sok a hizottsértés.

Miert van ily sok sertés, hogy a tulkinálat deroutot idézett elő?

Azért mert a hízalás mindig jó üzlet volt, a sertések tavaly nem pusztultak annyira sertésveszben, mint előző években, aki csak tehette, vagy volt egy kis tőkéje sertést hizalt.

Járok, utazom szerte az országban, ismerem hízalókat, kik 3 évvel ezelőtt 15—50 drbot hizáltak, ma 100—500 drbra berendeztek hizalójuk van, mert a hízalás fizette meg legjobban a fáradságot, kamatot. Most hogy egyszer rosszul ütött ki a hízalás, ezért könnyezni, megsíratni a hízalókat nem indokolt.

Ez üzlet, értsék meg jól uraim ez üzlet, mi vagy sikerül, vagy nem s ha nem azért csépelni, lehurrogni, uszorásoknak bályegezni sok tisztességes embert, egy iparos osztályt, nem szabadna.

De van egy másik rész, mire tulajdonképpen válaszolnom kell:

A huszóra. A télen a sok magánvágatások dacára azt hiszem az ősi magas zsirárakból kifolyólag, mindenki aki csak tehette fedezte a körülbelüli évi zsirszükségletét, magam is, de tán mindenki arra számított, hogy már tavasszal a zsir jó áron lesz értékesíthető. Ez okozta, hogy akkor a zsir, háj, szalonna könnyen elhelyezhető volt.

Nem maradt el a reakció. Érezhető volt már márciusban, hogy az u. n. fehér áru nem keresett cikket, mint zsirt kellett elraktározni s vartuk, hogy az árak mikép fejlődnek emellett zsirvevőket kerestünk, vásárlásainkhoz képest még ráfizetés-sel is adtuk ha nagyobb mennyi-

ségben vették. Soha nem jött össze henteseknél a zsir, úgy, mint az elmúlt tavaszon. Megtörtént nem egyszer, hogy a húst eladták a szalonnát azt sem kérte senki mennyiért adják, ennek következtében a húst kellett drágábban eladni és a zsir árát szállítottuk le. Még ekkor sem javult a helyzet, mert tán ingyen sem lehetett volna a zsiron tudni, mivel csaknem mindenki fedezte ebbeli szükségletét. Ma is így van, mikor pedig már legjobban kellene menni ezen cikkeknek, előző években legalább így volt. Tegyen próbát az illető cikkiről, menjen végig a hentesek sáraitánál, kérdezze bármelyiket, mily árban adnának pl. 50 kg. zsirt. Biztosítom, nincs oly alacsony ár, melyért ne tudna vásárolni, úgy szeretnék szabadulni az áruktól, egyrészt magas kamatu pénz fekszik az áruban, mely súlyából is veszít és kimondhatná meg, nem e lesz még rosszabb ára a zsirnak.

Közudomásu, hogy sertéseink nem hus, hanem zsirsertések, a leölt sertések kétharmad része a zsir és csak egyharmad része hus, még utóbbinál is egyes részeket csak füstölve tudunk oly alacsony árban értékesíteni, hogy a „régi jó világban” sem volt rá példa. (Füstölt csülök 1-20, füstölt oldalas 1-40 K.) Számítsuk a sót, a füstölés költségét, a sózás folytán kiszivott víz és a füstölésnél a szaradást folytán való súlyvesztéséget, jól járunk ha 1-00—1.10 K-t kapunk kilónként.

Már most ha a zsir eladnunk lehetetlen, a húsból, karaj, comb, lapocka és tarja értékesíthető nyers állapotban, mi körülbelül 20—40 kg. súlynak felel meg, ezen kevés hús eladásánál kell megkevesztünk kenyerünket, üzemi és egyéb kiadásainkat, nem csoda, hogy a viszonyokkal teljesen ismeretlenek szembevető az élő sertés és a hús közötti nagy árdifferencia. Meg kell említenem azt is, hogy vannak hentesek, kik 2—3 nap alatt adják el egy sertés húsat, még szerencsés, ha a mai viszonyok között háztartását, családját tisztességesen fenn tarthatja. Ha pedig többet vág, több a kiadása, üzemi költség, személyzet, házber., felszerelések, fogyasztási és mindenféle sok adó, husvizsgálati díj, jég, kocsi és lóartás-az áru természeténél fogva romlás által szenvedett károk, kétes követelések, háztartásának, családja és önönmagának szükségleteit, meg hogy valamit félretessen, ha majd a munkától kidül. Nehéz, nagyon nehéz, majdnem lehetetlen.

Beteg állapotok ezek. Hol a baj, miben gyökerezik? Véleményem szerint az, hogy Magyarországra aránylag igen kis vámmal hozhatják be a sokféle műzsi, vagy az ahhoz való nyers anyagot s ezzel fojtanak meg a saját készített zsirunkba.

Nincs oly finom csemegeüzlet vagy falusi kraizlerej, hol nem kaphatná meg a különböző ételzsirokat.

Ausztria, mely eddig legjobb piacunk volt zsirra, majdnem teljesen nélkülözi árunkat, még szerencse, hogy tavaly az Egyesült Államokban dült sertésvész folytán Chikágó, illetve Amerika nem tud versenyezni saját országunkban zsirjával.

Tessék csak felütni bármelyik új-ságot, megnézni a ferencvárosi vagy sanct-marxi sertésvásárt, azt fogják látni, hogy a lengyel hússertés pl. a tegnapi bécsi vásáron 30—32 fillérel drágábban, 140—142 koro-

záért volt eladható a prima magyar sertés 108—110 kor. árával szemben, míg máskor megfordítva állt a dolog. A hússertés pedig aránylag többet veszít ételsúlyból mint a mi sertéseink, mi szintén megfelel 3—4 fillérnek, mégis azt vásárolják, mert a zsirnak nincs értéke. Feltételezhető rólam, hogy szivesen sokszoroznám forgalmamat, ha ez cseppet is jövedelmező volna, de a már fentemlíttet okok miatt jelenleg lehetetlen.

Jósláshoz nem értek, de úgy hiszem, hogy ezen túlkínálat pár hét múlva megszűnik s a sertésüzletnek, kiknek idáig epen nem volt oku panaszra, nem kell vesztienőik. Hogy ők most kimerjék a hatóságai husszkegés ellenőreit, senkinek sem lehet kifogása ellene, erre módot nyújt a törvény, ezt még csak kérni sem kell, de egy csomó becsületes iparos, kik elég kemény kenyeret esznek, korbácsolni, becsületét megtámadni, ezt ne Önök tegyék, hagyják a revolverlapoknak. Ilyesmit az iparosok csak nániunk túrnak el, kik itt csak lépcsők az agráriusok vagyoni emelkedéséhez. Ittába érne minket a csapások sorozata, adókat ki kell veritékeznünk, vagy ha tönkre mennénk sem ad segítyt az állam, hogy újból kezdhesünk dolgozni, mint a földműves, kiknek ha jég vagy floxera kára van, elengedik az adóját, kap vetőmagot, övják érdekeit védvámokkal, nekünk az a kiváltságunk, ha munkánkért valamit ellenértéket is kérünk, üzorsárokunk leszünk kinevezve, csüfoinak, pellengérré állítanak.

Nincs más célja soraimnak, mint tájékoztatást nyújtani, megvilágítani az érem másik oldalát.

KERAMIT vagy ASZFALT?

Föltétlenül aszfalt, mondja a város lakosságának legnagyobb része, mondják különösen azok, akik már laktak keramittal kövezett utcában.

A miértre a következő feleleteket adják: A aszfalt sokkal olcsóbb mint a keramit. Gyorsabban megy az utcák aszfaltozása. A keramit annyira zajos, a rajta járó kocsik, lovak akkora zajt csapnak, hogy szinte kibírhatalan. Pécsen az Indóház-utca lakói kérvénnyel fordultak a városhoz, hogy szedjék fel az utcáról a csinos, de cseppet sem praktikus keramitot.

Nálunk is épen a legforgalmasabb utcák kapnának ennyire zörgős kocsit. Ezenkívül még az a hibája is megvan a keramitnak, hogy rajta a lovak igen gyakran elcsuszának. Ezzel szemben az aszfaltjárda — ezt már nem is kell bizonyítani; mindenki tudja — a legnagyobb csendben, kényelmesen gördülnek a kocsik, tartós és a javítása igen könnyű. Jobb is, olcsóbb is, mint a keramit.

HIREK.

Sorsjáték a tanítók tápintézete javára. A székesfehérvári egyházmegyei róm. kath. tanítók régi vágya, hogy városban tanuló gyermekeik részére tápintézetet létesítsenek. Évtizedeken át sok áldozattal, hangyaszorgalommal rakták össze filléreiket, hordták össze a köveket a szeretet épületéhez, a székesfehérvárról. Erre a célra, a tápintézet tőkéjének gyarapítására a tanítók egy joakaró, nemesszívó barátja egy pedálos cimbalnot ajándékozott. Az ajándéktárgy elsőrangú Schunda-gyarmány, csaknem teljesen új, pompás hanggal, renek, szilárd szerkezettel. (A belvárosi kath. kör helyiségében bárki által megtekinthető.) A tápintézet vezetősége, hogy az ajándékot minél jobban értékesítse, elhatározta, hogy a cimbalmot ki fogja sorsolni. A pénzügyminiszterium, tekintettel a jótékony célra, a sorsolást 1913. jun. 10-én 70037 sz. alatt kelt rendeletével engedélyezte s az ily alkalmakkor szokásos lotto és nyereménnyel a minimumra redukálta. A sorsjegyeket (1000 darab) e hét végén fogja a vezetőség kibocsátani s egyúttal szeretettel kéri a tanítótöbbséget, papságot s általában minden jó embert, ki a nemes célú törekvést iránt jóakarattal érdeklődik, hogy a sorsjátékban részt venni sziveskedjék. Egy sorsjegy ára 50 fillér. Hétfőtől kezdve kapható a Egyházmegyei nyomdában (Szent István-tér 1.) A húzás ideje — lehetőleg rövid terminus on belül — a hétfői tanítógyűlésen fog kitűzteni.

— Szép siker. Özv. Zenalkó Istvánó hercegfalvai lakos leánya Zenalkó Etelka az esztergomi érseki kisdóvónóképző intézetben kitüntetéssel tette le a képesítőt.

— Halálozások. Fájdalmas vesztés érte özv. Emhecht Gyulánét és családját. Leánya, Endresz Annuska f. hó 19-én hajnalban élete 19 ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 20-án d. u. 4 órakor lesz.

Özv. Horchy Antalné f. hó 18-án Budapesten 75 éves korában meghalt. Holttestét f. hó 20-án Abára szállítják s az ottani családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— Művészeti kiállítás rendezőbizottsága f. hó 20-án pénteken d. u. 3 órakor a Fejérmegyei Takarékpénztár tanácstermében ülést tart.

— A Ferenc József intézet ovdasainak ünnepsége. Az a kedves ünnep, amit ennek a jövedő intézetnek ovdásai szerdán délután produkáltak, az egyszerűen mese-számba megy. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődött az intézet-árnyas udvarán. A hatalmas udvart a közönség zsúfolásig megtöltötte. Ott láttuk városunk intelligenciájának nagy része, jelen voltak a megyéspüspök, a káptalan tagjai, a kir. tanfelügyelő és sok mások. Az ünnepélyt a kis Meiser Etuska beköszöntője vezette be, aki a „jó püspök bacsit” üdvözölte s a jó püspök bacsit oly jól érezte magát az aranyos kis babák között, hogy bizonyára sokáig nem fogja elfelejteni. Az ünnepély programja szebbnél-szebb számokból volt összeállítva. Bajos volna megmondani, hogy melyik szám volt kedvesebb, melyik szereplő volt ügyesebb, mert valamennyien valósággal enniváló aranyos babák voltak, nemkülönben a gyermekek. A ténce babajáték, a daljáték, a vásári játék egészen meghódították a közönséget. Az arást, a katonásdit valóságos tapsvihar követte. A hittudományuk sok elemistának dicséretére válnék. A főbb szereplők a következők voltak: Schvaner Sári, Bohm Mimi, Kemperle Jolán, Velgram Sári, Kovács Irén, Vnger Bözsi, Schaller Magdi, Somogyi Margit, Jáderni Nelli, Horaknici Mária, Steyer Tercsi, Vanyó Karcsi, Polákovits Mariska, Látics Karcsi, Erdélyi Laci, Haris Etus, Boda Marianna, Perc Rózi, Baumgartner, Kümmel Valér, Vimmer Béa, Magdics Géza, Vundele Gyuri, Huszár Jancsi, Abszinger Laci, Kovács Bözsi, Pető Pista Reitenbach Balázs, Nyikos Mancsi, Mohai Bözsi, Balázs Tibi, Szauter Pisti, Kőszegi Jolán, Kajtár Bözsi, Cizel Irén, Kerger Agnes, Horik Mici. Egyik édesebb volt, mint a másik. A kis

ÜZLETÜNK áthelyezése miatt

az összes raktáron levő árukat mélyen leszalított áron áru-
:: sitjuk ::

LAX és MARTIN

:: divatruháza ::
SZÉKESFEHÉRVÁR
Nádor-utca.
Telefon 168 sz.

Vida Márcsa záróldozete pedig egész meghalotta közönséget. A nagy és szép munka. Mária, Lidia, nővér gyermekezeretéről, kiváló buzgósgáról és rátermettségéről tett bizonyosságot. Az ünnepély végén a kis ovodások virággal halmozták el a közönséget.

Szigethy-féle pörkölt kávék a legjobbnak kaphatók Szigethy Testvéreknél.

— Zongoravizsga. Szerdán délután tartotta vizsgáját a felsőkereskedelmi iskola tornatermében Bresztyánszky Karolin zongoraisklájára szép számú közönség jelenlétében. Az iskola a város felügyelete alatt áll, mi nem csekély mértékben növeli súlyát ennek az egyébként is jónévé iskolának. Összesen harmincöt növendék adott számot az év folyamán szerzett zenetudásáról a legszebb eredménnyel. Az előkészítő osztály növendékei közül kezdve fel a legfelsőbb fokon álló haladó-kig kivétel nélkül bátor fellépésükkel, kiváló taktusérzékükkel és tanulási évelkezés mértén természetesen különböző tökéletességi fokon álló, de kifogástalan játékkal hirdették az iskola vezetőjének és az előkészítő osztály oktatóinak, városunk két fiatal kiváló zongoristájának, Gerő Karolinak és Palánszky Ilonkának lelkiismeretes és szakavatott munkáját. A közönség szinte elismeréssel távozott a vizsgáról. Itt említjük meg, hogy az intézet növendékei az összejáratot és kamarazene-t a tél folyamán mutatták be a közönség nagy meglepedésére a főgymnázium dísztermében egy jótékony célú hangverseny keretében, az elméletben tett előhaladásukról pedig május 5-ikén számoltak be Kuthy József dr. főigazgató, mint a város képviselője jelenlétében.

— A negyedik egyházművészeti tanfolyam. A negyedik egyház művészeti tanfolyamra amely folyó évi július hó 1—4-ig bezárólag lesz megtartva, már igen szép számban jelentkeztek a résztvevők, úgy hogy a kurzus sikere ez idén is biztosítva van. A tanfolyam vezetősége kéri a még résztvenni szándékozókat, hogy a jelentkezéseket minél előbb eszközöljék, nehogy a félégyek kiállítása fennakadást szenvedjen. A tanfolyam halgatói a Szt. Imre kollegiumban napi hat, tehát összesen huszonegy koronáért teljes állást nyarnak. Jelentkezni Fieber Henrik min. referensnél lehet. (Budapest I. Fehérvári ut 15) A jelentkezésnél nemcsak a lakóhelyet, hanem a kiindulási állomást is fel kell tüntetni. A tanfolyam programja a következő: Julius 1 d. e. 8—10 Fieber Henrik min. referens: Egyházművészeti iztelenségek. 10—12 Nagy Virgil műgye-temi tanár: A keresztény tempom építés fejlődése. D. u. 3 órákor: A Regnum Marianum kápolnájának és Róth Miksa üveggyáranak megtekintése. Julius 2. d. e. 8—10 dr Casparetz Géza muzeumi ór: A műemlékek gondozása és restaurálása. 10—12 Dr. Sztrakoniczky Károly muzeumi ór: üvegfestészet. d. u. 3. R lipótmezei elmeegógyintézet kápolnájának megtekintése. Ju-

lius 3. d. e. 8—10 Lika Károly a "Művészet, szorgoskötje" Stúdió és stílusztáság. 10—12 dr Csányi Károly muzeumi igazgató: Egyházi ötvösművészet. D. u. 3. A művészeti muzeum megtekintése. Julius 4. d. e. 8—10 Dr. Svoboda Henrik prelátus, a bécsi egyetem volt rektora: A miseruha és alakja reformja. 10—12 Fieber Henrik min. referens: Korszerű egyházművészet.

— Mindnyájunkat mindenkor érhet haláleset! Jönnek a mentők! A Budapesti Önkéntes Mentő egyesület football-cs páta a Székesfehérvári Torna Club football csapatával június hó 29-én d. u. 5 órákor a sóstói versenypályán football-mérkőzést rendez. A tiszta jóvedelem a székesfehérvári mentők hiányzó felszerelésének beszerzésére fordítatik. A mérkőzést megelőző d. u. fél 4 órákor Dr. Karikás József, a Budapesti Önk. Mentő Egyesület főorvosa felolvasást tart az Ipariskola tornatermében. Tribünjegy 1 korona, állóhely 40 fillér. Jegyek előre válthatók: Krausz Verona dohánytözsdejében, Falvay Ferenc divatárkereskedésében, Kaufmann Pál papírkereskedésében, a túzóltó őrtanyán, (Távirada-utca 2 szám) és a verseny alkalmával a pályán. Tekintve a nemes célt, a n. é. közönség pártfogását kéri a mentők.

— Ellopott hegedű. Horváth Lajos hegedűművész ellopott hegedűje után nyomozva a rendőrség megállapította, hogy azt egy 20—22 év körüli, középtermetű barna zakós fiatalember még az ellopás reggelén 6 órákor már megvételre kínálta Hein Márton hangszerésznek a simor utcai házában. Hein Márton azonban a hegedűt nem vette meg. A kapott személyleírás alapján tovább keresi a tolvajt a rendőrség.

Birkó J. utóda Üllő József süttődjében kenyérsülések d. e. 9 órától d. u. 3-ig és sütemény különlegességek megrendelése elfogadjatik.

Székesfehérvár egyedüli kizárólagos kávé- és teázülete a FIUMEI kávébehozatal. Telefon 250.

Alkalmi vételek folyton sok áru érkezik. Tízezer méter mosókarton, világos és sötét színben, különböző olcsó árban. Dupla-szörös fekete, kék, szürke tuszter 1 K 80 fill. métere. Dupla-szörös ruhakelme 88 fillér métere. Csikos zefírek 48 fillér métere. Szőnyegek 78 fillér. Egy pár ág terítő 5 kor. 70 fillér. Egy fűanellaktaró 1 kor. 80 fillér. Egy vászonlepedő szegve 1 kor. 90 fillér Deutsch Béla kizárólagos olcsó üzlete Szent Imre-utca barátok épületele ellenében.

A Graf kockára forróvizet kész a husleves, Graf-féle marhahus leveskocka elsőrendű! Ugyazinté a Graf-féle mártások 1 darab 2 fillér. Minden fűszer üzletben kapható. Fehérmegye földlerakata. Bogyay Anornál.

Mindenmü drogeriait cikket ALBA drogeriában vegyünk.

—

Kávéház megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemü közönséggel tudatni, hogy Nádor- és Nagy Sándor-utca sarkán levő helyiséget

Nádor-kávéház

cim alatt e hó 21-én, szombaton reggel megnyitjuk. Kávéházunkat a közel jövőben megnagyobbítjuk és a legmodernebbül berendezzük.

Elsőrendü kávéházi italokat tartunk; figyelmes és pontos kiszolgálás.

A nagyérdemü közönség bizalmát és b. pártfogását kérve maradtunk

tisztelettel
Csillag és Társa (Ofner Mór.)

APRÓHIRDETÉSEK.

Szalongarnitúrát keresek megvételre. Ajánlatokat "Garnitúra" jelével a kiadóba kérek.

Főzni tudó cselédek keresek két hónapra a Balaton mellé. Cim a kiadóban.

Jómagaviseletü fiut tanoncnak fel-fesz Falvay Ferenc divatkereskedő Kossuth-utca.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt raktáron tart és elad házhozszállítva: 1. r. poroszszövet 34.40, szápári szövet 2'80, palotai szövet 1'40, aprított tülzfát 3'20. I. r. cement, égetett mész, nádfonat, oltott mész is kapható.

Cselédagy, fiókos és 2 matrac 10 koronáért Tobak-u. 2. alatt eladó. Tanuló felvétetik Knazovitzky Bélánál.

Rákoczy-utca 17 sz. alatt egy bolti helyiség 2 szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Ugyanott kiadó egy butorozott szoba és egy istálló.

Varrógéniavítások

műhelyünkben gyorsan és szakszzerűen készíttetnek,
SINGER CO. varrógép-részvénytársaság.

Magyarország legnagyobb és legrégibb varrógép-üzlete,
Székesfehérvár, Nádor-utca Töltényi-ház.

Veszprémi kiállításon 1904. **Eremmel kitüntetve!** Pécsi országos kiállításon 1907.

Zongorák!
PIANINOK! — HARMONIUMOK!
A leghíresebb bécsi gyárosoktól: EHRBAR, FÖRSTER, STINGL, HOFMANN és CSERNY, stb.
Állandóan nagyraktáron vannak bármilyen **HANGSZEREK,** részletek és bírák is kaphatók legolcsóbb árak mellett.

Szigoruan szabott szolid árak.

Szigoruan szabott szolid árak.

Zongorák	600	K-tól feljebb
Pianinók	450	"
Harmoniumok	70	"
Cimbalnok	70	"
Cimbalnok pedállal	130	"

HEIN MÁRTON
a Dunántul legnagyobb műhangszerkészítő telepe.
Kossuth-u. 2. és Simor-u. 37.

Minden háziasszony teljes meggyőződéssel mondja: Nincs kávé Franck nélkül! és azért ajánlják csak a "Valódi" Franck-ot a kávédaráló, védjeggyel, melyet belföldi nyersanyagból Kassán, honi ipar állít elő.